

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 4 Kokous 4/2020

Pöytäkirja

Aika 3.9.2020, klo 12:30–14:30
Paikka Etäkokous, Ms Teams
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta

Jäsenet ja (varajäsenet) **läsnäolleet tummennetulla**
Olli Ruoho, puheenjohtaja, Eläinten terveys ETT ry
Juha Nousiainen, varapuheenjohtaja, Valio Oy

Leena Suojala, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry
(**Marjukka Mattio**, Maa- ja metsätaloustuottajain keskusliitto MTK ry)

Mikaela Strömberg-Schalin, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.
(Jonas Laxåback, Svenska Lantbruksproducenternas Centralförbund SLC r.f.)

Tarja Koskela, Itä-Suomen yliopisto
(Annika Lonkila, Itä-Suomen yliopisto)

Jarkko Niemi, Luonnonvarakeskus
(Matti Pastell, Luonnonvarakeskus)

Anna Valros, Helsingin yliopisto
(Jarmo Valaja, Helsingin yliopisto)

Salla Tuomivaara, Kriittisen eläintutkimuksen verkosto
(**Jari Kärkkäinen**, Turun yliopisto)

Taina Mikkonen, Ruokavirasto
(Jaana Mikkola, Ruokavirasto)

Taina Kingelin, Länsi- ja Sisä-Suomen Aluehallintovirasto
Sofia Väärikkälä, Lounais-Suomen Aluehallintovirasto

Heidi Kivekäs, Animalia ry
(Veikka Lahtinen, Animalia ry)

Kati White, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry
(**Maria Lindqvist**, SEY Suomen Eläinsuojeluyhdistysten liitto ry)

Sanna Nokka, ProAgria Keskusten Liitto ry
(Essi Wallenius, Armenta Benessi)

Tuomas Herva, A-tuottajat
(**Anne Ollila**, Paliskuntain yhdistys)

Matti Kalervo, Kesko Oyj
(Sari Ristaniemi, SOK)

Timo Niemi, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry
(Juha Beurling, Kuluttajaliitto – Konsumentförbundet ry)

Susanna Ahlström, pysyvä asiantuntija, maa- ja metsätalousministeriö

Satu Raussi, sihteeri, Eläinten hyvinvointikeskus EHK, Luonnonvarakeskus

Kutsuttuina

Susanne Heiska, Luonnonvarakeskus

Miika Tapio, Luonnonvarakeskus

Kirsti Huovinen, maa- ja metsätalousministeriö

Tiina Pullola, maa- ja metsätalousministeriö

Saara Kupsala, eläinsuojeluasiamies, Ruokavirasto

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 12:31.

2. Kokouksen järjestäytyminen

Kokous todettiin ajoissa koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi. Kokouksessa oli mukana 15 edustajaa, 5 varaedustajaa ja 5 henkilöä kutsuttuna. Läsnä olleiden henkilöiden nimet on tummennettu yllä neuvottelukunnan nimelistassa.

3. Edellisen kokouksen (4.6.2020) pöytäkirjan hyväksyminen

Edellisen kokouksen 4.6.2020 pöytäkirja hyväksyttiin.

4. Hyönteisten kasvatusta ja hyvinvointi, *Susanne Heiska ja Miika Tapio, Luonnonvarakeskus*

Susanne Heiska Luonnonvarakeskuksesta kertoi neuvottelukunnalle hyönteistuotannosta kotimaassa ja ulkomailla. Euroopassa on hyväksytty kymmenkunta hyönteislajia uusielintarvikkeiksi ja rehuksi. Suomen tärkeimmät tuotantohyönteislajit ovat kotisirkka, jauhopukki ja mustasotilaskärpänen. Näistä mustasotilaskärpänen on lähinnä kiertotalouskäytössä.

Hyönteisten massatuotantomenetelmät ovat uusia ja peräisin Thaimaasta. Thaimaassa käynnistyi 1990-luvun talouskriisissä voimakas hyönteistuotanto, etenkin sirkkojen tuotanto, kun maaseudun väestölle etsittiin uusia elinkeinoja. Thaimaassa sirkkakasvatamot ovat usein ulkokasvatamoja. Kasvatuspaikat voivat olla betonisia altaita, myös muovia ja vaneria käytetään. Altaat peitetään hyönteisverkoilla, jotta sirkat eivät karkaisi. Altaassa alustana on pahvisia kennoja, joiden väleissä sirkat elävät. Ravinnoksi tarjotaan esimerkiksi sikojen rehuja jauhettuna astioilta. Vettä voidaan tarjota soralautaselta, jotta sirkat eivät hukkuisi avoimeen veteen. Lisääntymiskykyisille sirkoille nesteeksi tarjotaan hedelmiä, esimerkiksi melonia. Sirtävälle lisääntymiskykyisille sirkoille muninta-astiaksi sopivat kookoskuituastiat, jotka kerätään pois muninnan jälkeen.

Länsimaissa hyönteiskasvatusta vauhditti FAO:n vuonna 2013 julkaisema [opas](#), jossa tuotiin esiin hyönteisten potentiaali yhtenä ratkaisuna maailman ruokakriisiin. Hyönteiskasvatuksen edelläkävijöitä Euroopassa ovat olleet Alankomaat, Belgia ja Suomi. Suomessa hyväksyttiin hyönteiset uusielintarvikkeiksi vuoden 2017 lopulla. Vuosina 2018-2019 meillä oli noin 50 sirkkakasvatustajaa. Sirkkakasvatustajat ovat olleet maaseudun mikroyrittäjiä, joilla on ollut aiempaa kokemusta eläintenhoitosta ja valmis tuotantotila, kuten sikala, varasto, kontti tai tehdashalli.

Suomessa hyönteisiä kasvatetaan sisätiloissa kontrolloiduissa olosuhteissa, joissa voidaan hyönteisten kehitysvaiheen mukaan säätää esimerkiksi lämpötilaa ja kosteutta. Rehun säilyvyys, ei-toivottujen eliöiden torjunta, hygienia ja tuotantohyönteisten karkaamisen pitää myös olla kontrollissa. Sirkat kasvatetaan meillä muovilaatikoissa ja niihin laitetuissa pahvikennoissa. Muutaman päivän välein tarkastetaan, että kasvatuksessa on vain saman ikäisiä sirkkoja, jotta kannibalismia ei tule. Aluksi sirkkoja ruokittiin sikojen- tai siipikarjanrehuilla, mutta ne on nyttemmin korvattu hyönteisrehulla, johon käytetään elintarviketeollisuuden puhtaita sivuvirtoja. Munitus- ja kasvatusvaiheeseen on omat rehunsa. Vesi tarjotaan pienille vastakuoriutuneille sirkoille eli pinheadeille perunassa, salaatissa ja kurkussa, etteivät pinheadit huku avoimeen veteen. Hyönteistuotannon teknologiaa on kehitetty, jotta päästäisiin käsityöstä eroon. Esimerkiksi ruokinta-automaatti ja erotteluautomaatti on jo olemassa.

Aasiassa ja Thaimaassa hyönteisiä kasvatetaan nykyään myös sisätiloissa teknologiaa hyödyntäen. Etenkin, kun tuotetaan Eurooppaan suunnattua vientituotantoa, jolloin hygieniavaatimukset ovat korkeat. Euroopassa hyönteisalalla odotetaan kasvua, ja nimenomaan hyönteisten tuotanto muiden eläinten rehuksi nähdään kehittyväksi alaksi, yleisinä lajeina mustasotilaskärpänen ja jauhopukki, jälkimmäistä tuotetaan paljon Aasiassa. Tulevaisuudessa hyönteistuotanto on todennäköisesti suuren mittakaavan automatisoitua tuotantoa.

Hyvinvointikysymyksiä hyönteistuotannossa ovat tuotanto-olosuhteet, rehun ja veden saanti, hyönteisten käsittely, erottelu sekä kuljetus- ja lopetus. Hyönteisten tuotantobiologian mukaisia

rehuja on kehitetty. Luonnossa hyönteisten ravinto on monipuolista aina raadoista jätteisiin, mutta niitä ei voida käyttää elintarvike- tai rehutuoannossa. Hyönteisten kivuntunnosta tiedetään vähän ja tuotanto-olosuhteiden vaikutuksesta hyönteisten hyvinvointiin puuttuu tietoa.

Miika Tapio Luonnonvarakeskuksesta kertoi neuvottelukunnalle mustasotilaskärpäsen tuotannosta. Mustasotilaskärpänen on kotoisin Amerikan mantereen tropiikista ja subtropiikista. Intensiivisessä tuotannossa oleva mustasotilaskärpänen otettiin luonnosta tuotantoon 1980-luvulla. Hyönteiset ovat populaatiotasolla sopeutuneet monenlaisiin ympäristöihin. Lanta on mustasotilaskärpäselle hyvä kasvatusalusta, mutta nykyaikaisessa kasvatuksessa sitä ei käytetä. Mustasotilaskärpäsen elinkierron pituus on 45 päivää. Toukkana mustasotilaskärpänen syö ja aikuisena se lisääntyy. Yksi hyvinvointikysymys on veden tarjoaminen kärpäselle. Vesi lisää jo paritelleiden koiraiden elinikää, mutta nämä häiritsevät muita parven kärpäsiä. Mustasotilaskärpäsellä on paljon geenejä, joilla se hyödyntää pilaantuvaa materiaalia. Kärpäsellä on jopa vaikeuksia hyödyntää pilaantumaton materiaalia muun muassa hampaiden puuttumisen vuoksi.

Teollinen kasvatus tapahtuu kaukaloissa tai laatikoissa. Pienimuotoisesti mustasotilaskärpäsiä tuotetaan myös liskoharrastajille lemmikkien ruuaksi. Mustasotilaskärpäsen munatuotanto on haastavaa. Tarvitaan suojainen paikka naaraille munia. Munat siirretään munituslaitteesta kypsymään, toukille tarjotaan alkuvelli, ja ne luovat kuoren pari kertaa. Tämän jälkeen alkaa varsinainen toukkakasvatus. Toukat tuottavat itse lämpöä ja kasvavat varsin helposti. Tärkeintä kasvatuksessa on välttää lämpöshokkia, sillä se johtaa kehityksen hidastumiseen, sitten nopeutumiseen ja pieniksi jääviin yksilöihin. Kasvatuksessa tulee olla vähintään 500 toukkaa, sillä ryhmänä toukat syövät, toimivat ja kasvavat paremmin. Kasvavia toukkia ei saa sekoitella voimakkaasti. Olosuhteet vaikuttavat toukkien kasvunopeuteen, normaalisti kasvu kestää 10-20 päivää. Toukat koteloituvat turpeeseen tai sahanpuruun. Kuoriutumisen jälkeen aikuiset saavuttavat lisääntymiskyvyn parissa päivässä ja elinkierto jatkuu.

Munivat jauhopukit ja tasakokoiset jauhopukin toukat kasvatetaan omissa astioissaan. Jauhokukkien kasvatuksessa kosteus aiheuttaa eniten kuolleisuutta. Liasta kuivuudesta taas voi seurata, että aikuinen voi jäädä koteloon. Ympäristön happamuuden suhteen mustasotilaskärpäset ja jauhopukit eivät ole kovin tarkkoja, sillä ne säätelevät happamuutta itse. Toukkien koteloitumiseen tarvitaan pimeää, aikuiset etsiytyvät keskipäivän valoon. Toukkien käyttäytyminen vaihtelee lämpötilan mukaan. Optimi ja maksimilämpötila ovat lähellä toisiaan, niitä erottaa vain 2-3 celsiusastetta. Hajut ja kaasut ovat tärkeitä hyönteisten ruuan etsinnässä. Hyvinvoinnin seuranta on sen tarkkailua, mitä eläimille tapahtuu. Hyönteisten stressitason seuranta on vaikeaa. Usein hyönteistuotannossa hyvinvoinnissa painottuvat hygienia ja terveys. Seurattavia asioita ovat hyönteisten koon muutokset, kehitysnopeuden muutokset ja kuolleisuus. Hyönteisten kasvatustavat ovat kehittyneet ja teollistuneet kuten muillakin tuotantoeläimillä, mutta toimijoiden välillä on isoja eroja esimerkiksi toukkien tuotannossa.

Hyönteistuotanto on 2-5 kertaa tehokkaampaa tuotantoa kuin broilerituotanto. Proteiinituotannossa hyönteisillä voidaan jopa päästä parempaan tehokkuuteen kuin soijan viljelyssä, mutta tämä vaatii sivuvirtojen käyttämistä hyönteisten rehuksi. Vielä hyönteisistä ei saada bulkkiproteiinia. Kalankasvatuksessa ollaan kiinnostuneita hyönteisrehusta, sillä kalapohjaisen rehun riittävyys on pullonkaula. Mustasotilaskärpänen voisi korvata kalankasvatuksessa kalarehua. Kanojen virikerehuna ja terveyden edistämiseen hyönteisiä käytetään pienissä määrin.

Thaimaassa sirkkojen lopetukseen käytetään monenlaisia menetelmiä. Sirkat voidaan laittaa ensin kylmään, jossa niiden liike hidastuu, ja sen jälkeen suoraan kuumalle pannulle, ja pannulta pussiin ja torille myytäväksi. Suomessa sirkat lopetetaan kasvattamoilla laittamalla ne ensin viileään ja sen jälkeen pakastamalla. Sirkat myydään eteenpäin pakasteena. Alankomaissa jauhopukkeja myydään myös elävänä eteenpäin, lopetus tapahtuu pakastamalla. Mustasotilaskärpäsfarmeilla Alankomaissa lopetukseen käytetään nopeasti liikkuvia teriä ja myös hiilidioksidikaasua. Hyönteisiä on Euroopassa lopetettu myös kuumalla höyryllä.

Todettiin, että Suomessa ei ole erillistä asetusta tuotantohyönteisten pidolle. Hyönteistuotantoa koskevat kuitenkin yleiset eläinsuojelulain vaatimukset. Kysyttiin eläintiheyksistä kasvatuksen aikana ja asiantuntijat totesivat, että eläintiheyksistä on paljon ristiriitaista tietoa. Asiasta löytyy lisätietoa muun muassa Luonnonvarakeskuksen Entolab-hankkeen [julkaisuista](#). Sirkkatuotannon eläintiheys on yritysten tiedossa, mutta kaikki tieto ei ole julkista. Jauhopukit hakeutuvat lähekkäin tiiviiseen yhteisöön. Aikuisia hyönteisyksilöitä ei kasvatuksessa voi olla liikaa, sillä aikuiset syövät toisiaan ja munia. Hyönteisten hoito- ja ruokintatavat myös vaikuttavat kasvatustiheyteen ja toisin päin.

Tuotantohyönteisille käytettävillä rehuilla on suuri ympäristövaikutus ja suuri vaikutus hyönteisten kasvuun. Sivuvirtojen käyttö hyönteisten rehuksi pienentää rehun ympäristövaikutusta. Hyönteisten rehun proteiinilähde vaihtelee, periaatteessa hyönteisille käy mikä vain tyypin lähde, vaikka lanta, mutta sitä ei kuitenkaan saa tuotantoeläimille käyttää. Yleensä proteiinilähteenä hyönteisrehussa on rypsi tai rapsi. Hyönteisten käyttäytyminen ja hyvinvointi ei ole ollut hyönteistuotannon alkuvaiheessa suuren kiinnostuksen kohteena, mutta nyt siihen on kiinnitetty enemmän huomiota.

Tuotiin esiin, että tutkimustieto hyönteisten kipukokemuksesta lisääntyy, mikä on muistettava ja ristiriitaista, jos hyönteisiä ajatellaan intensiivisessä tuotannossa kollektiivisesti. Hyönteisiä on alettu kasvattaa laajamittaisesti tuotantoeläiminä ilman tutkittua tietoa niiden tuntemuksista ja ilman niille suunnattua säätelyä. Tämä poikkeaa muista tuotantoeläimistä. Eläinsuojelulaki koskee kaikkia eläimiä, mutta tietoa pitäisi olla vaikkapa siitä, mitä sirkat tuntevat, kun ne ensin jäädytetään ja sitten lopetetaan pakastamalla; kuinka nopeasti ne kuolevat.

Todettiin, että tutkimusta tuotantohyönteisistä tarvittaisiin kipeästi. Esimerkiksi lopetusmenetelmistä säätäminen edellyttää tukittua tietoa. Hyönteisistä olisi hyvä olla tarkempaa säätelyä kuin vain eläinsuojelulain yleispykälät, todettiin. Iso kysymys asiassa on hyönteisten kivun, tuskan ja ahdistuksen tunnon tutkimus, millaisia nämä tunteet hyönteisillä mahdollisesti ovat. Tunnettuja lajeja hyönteisten luokkaan kuuluu yli miljoona ja lajien välillä on isoja eroja. Yhdellä hyönteissäädöksellä tuskin katettaisiin laajaa lajistoa. Saatiin tietää, että Euroopan hyönteistuottajien järjestö The International Platform of Insects for Food and Feed ([IPIFF](#)) on laatinut komission kanssa hygienia- ja lopetusohjeistuksia hyönteistuotantoon.

Ruokaviraston nettisivuilta löytyy [ohjeistusta](#), joka painottuu elintarvike- ja rehuhygieniaan. Tarvittaessa hyönteisten tuotantoa valvotaan samoin kuin muutakin eläintenpitoa. Mehiläisiin on Suomessa kohdistettu viranomaisvalvontoja. Valvonnat ovat johtuneet pitkälti eläintautivaatimuksista. Kuitenkin toimijan tulee esimerkiksi huolehtia mehiläispesistään, niitä ei saa hylätä, viranomaiset voivat hylkäystapauksiin puuttua. Todettiin, että ei liene mahdollista tehdä säädöstä, joka kattaisi kaikkien hyönteislajien hyvinvointia tuotannossa.

Neuvottelukunta totesi, että yhteistyö tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävien eläinten suojelun neuvottelukunnan (tokes) kanssa on hyvä ajatus ja etenkin hyönteisten lopetusmenetelmissä voitaisiin suunnitella yhteistä kannanottoa. Tuotantohyönteisten hyvinvointiin vaikuttavia seikkoja, kuten lopetusmenetelmiä, tulisi tutkia, ja tällaiseen tutkimukseen olisi luonnollisesti suunnattava määrärahoja, totesi neuvottelukunta.

5. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä, Susanna Ahlström, mmm

Turkiseläinten suojelun asetusuudistuksen valmistelu on päätetty maa- ja metsätalousministeriössä siirtää ensi kevääseen. Ministeriön edustaja kertoi, että syynä siirtoon on turkiseläinkeinon taloudelliset vaikeudet tänä vuonna. Paikan päällä toteutettuja turkishuutokauppoja ei vuonna 2020 ole koronan vuoksi järjestetty.

Keskusteltiin, että turkistiloilla on jo vuosia ollut taloudellisia ongelmia, syy ei ole pelkästään koronassa. Turkistuottajille ei haluta taloudellista painetta investoida turkiseläinten olosuhteisiin. Ilmaistiin pettymys asian siirtymisestä kevääseen. Asiaa on alettu valmistella jo vuonna 2013, eikä se ole vielä edennyt maaliin. Todettiin, että minkkien koronatartunnat ovat maailmalla

lisääntyneet, ja Alankomaissa kaikki minkkitilat lopettavat tästä syystä toimintansa suunniteltua nopeammalla aikataululla. Suomessa yksi aluehallintovirasto on tehnyt ratkaisun, että sen alueella ei työturvallisuussyistä tehdä lainkaan eläinten hyvinvoinnin otantatarkastuksia minkki- tai supikoiratilaille, siksi, että eläimillä voi olla koronaa. Yksittäisiä näytteitä minkeistä ja supikoirista on tutkittu koronan varalta, näistä ei toistaiseksi ole löytynyt koronaa.

Uutta kautta eläinten hyvinvointikorvauksessa valmistellaan. Sikojen korvausehtojen uudistamisessa on edistytty. Sian hännän arviointia olisi hyvä käyttää hyvinvointimittarina. Suomalaista tutkimustietoa on siitä, miten arvioida sian häntää teurastamossa. Puremattomalle hännälle on tehty määritelmä. Maa- ja metsätalousministeriössä on mietitty, tulisiko eläinten hyvinvointilakiin yleisen tason säädös eläinten hyvinvoinnin arvioimiseksi. Säädöstä voitaisiin täsmentää erityissäädöksissä. Esimerkiksi broilerin jalkapohjat sekä sikojen hännät ja lapahaavaumat voisiva olla lakisääteisesti arvioitavia asioita. Aiemmin lihantarkastussäädöksissä olleita mittareita, jotka sieltä jatkossa poistetaan, voitaisiin siirtää eläinten hyvinvointilain puolelle. Sian hännän arviointi teurastamossa on painottunut elintarvikehygieeniseen arvioon, joka huomioi akuutin hännänpurennan. Huomiotta on jätetty aiemmin purtu, sittemmin parantunut häntä. Tutkimuksista kuitenkin tiedetään, että aiemmin purtu, mutta parantunut häntä voi aiheuttaa myös elintarvikehygieenisia ongelmia. Suureen osuuteen parantuneita häntiä teurastamalla liittyy merkittävästi lisääntynyt riski muutoksiin ruhon laadussa. Hännänpurentaan liittyviä hyvinvointi- ja ruhon laatuongelmia ovat muun muassa keuhkomuutokset, nivelongelmat ja paiseet.

Saatiin tiedoksi, että hännänpurentaa ja vanhoja puremajälkiä eli parantuneita häntiä arvioidaan SIKAVA terveydenhuoltokäynnillä. Tuotiin esille, että sian häntä on voinut tulla purruksi eri asteisesti missä tahansa eläimen elämänvaiheessa. Siankasvattajalle voi tulla toiselta tilalta porsaita, joilla on jo valmiiksi purtuja häntiä. Tutkimuksen näkökulmasta erityisesti välikasvatukseen tulevien porsaiden hännät olisi syytä katsoa tarkemmin. Tuottaja voi tehdä asialle paljon, sillä sikaerien välinen vaihtelu häntien terveydessä on suurta. Jotkut tilat tekevät huipputulosta, joillakin on ongelmia. Tuottaja pystyy tekemään paljon etenkin, jos saa asiassa neuvoja ja ohjeita. Vielä ei ole varmaa, saadaanko myös parantuneen hännänpurennan jälkien arviointi teurastamoissa käytännöksi. Hyvin tärkeää olisi ottaa tarkasteluun myös aiemmin purtu häntä, todettiin.

Uusi eläinsuojeluasiamies Saara Kupsala oli kokouksessa kutsuttuna. Saara kertoi käynnistävänsä tehtävää, kokouspäivä oli hänen kolmas työpäivänsä. Hän on aiemmin ollut tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnassa jäsenenä yhteiskunnallisen eläintutkimuksen edustajana. Eläinsuojeluasiamiehen virka on sijoitettu Ruokavirastoon, kun se edellisen kerran oli sijoitettu maa- ja metsätalousministeriöön. Sidosryhmätyö tulee olemaan tärkeä osa eläinsuojeluasiamiehen työtä. Jatkossa eläinsuojeluasiamies nimitetään jäseneksi maa- ja metsätalousministeriön kaikkiin kolmeen eläinneuvottelukuntaan. Saaran toiveena on edistää eläinneuvottelukuntien yhteistyötä, esimerkiksi yhteisten lausuntojen kautta. Saara toivotettiin tervetulleeksi neuvottelukuntaan!

Tuotantokaniin suojelun asetuksen valmistelu on ollut maa- ja metsätalousministeriössä tekeillä muutaman vuoden ajan. Asiaa edistetään tänä syksynä.

Kanojen suojelun asetusmuutos on tulossa syksyllä lausunnonle. Muutokset aikaisempaan koskevat poikaskasvatusta.

Uusi eläinten hyvinvointilaki käsiteltäneen eduskunnassa kevädistuntokaudella 2021.

Ministeriön edustaja toivoi, että neuvottelukunta keskustelisi karjuporsaiden kastraatiosta luopumisesta ja kastraation vaihtoehtoista. Asia on kirjattu myös hallituksen ohjelmaan.

6. Vasikoiden kuljetusikä ja kuljetuslain muutos

Vasikoiden kuljetusikästä keskusteltiin neuvottelukunnassa viime keväänä. Kevään käsittelyn jälkeen asiasta on tullut uutta tietoa. EU:n kuljetusasetus säätelee kuljetusikää yli 100 km matkoilla. Alle 100 km vasikkakuljetuksissa vaatimuksena on, että napa on umpeutunut/parantunut ja vasikka on terve.

Tällä hetkellä välitysvasikoista kilpaillaan, sillä vasikoista on pulaa. Myös siitä kilpaillaan, kuinka nuorena vasikka maitotilalta haetaan. Maitotilat haluavat sinne syntyvät sonnivasikat, ja ne lehmävasikat, joita ei haluta kasvattaa lypsylehmiksi, nopeasti pois. Tämä on johtanut tilanteeseen, jossa jopa alle viikon ikäisiä vasikoita kuljetetaan maitotiloilta vasikkakasvattamoihin. Maa- ja metsätalousministeriössä on suunniteltu liittää kuljetuslain muutokseen uusi valtuutuslainsäädännös, jonka perusteella on mahdollista säätää asetustasolla eläinten kuljetuskuntauaisuudesta alle 100 km kuljetuksissa. Tämä siltä osin, kuin kuljetusasetus ei asiasta säädä. Tarkoituks on säätää vasikan kuljetuksen alaikäraja, joka olisi kuljetuskuntauaisuuden ehto. Normaalin, terveen vasikan napa umpeutuu viikon sisällä. Alaikärajaksi vasikan kuljetukselle ehdotetaan kahdeksaa vuorokautta. Asia on tulossa luonnokseen kuljetuslain muutoksesta, joka on tulossa lausunolle.

Keskusteltiin, että valvonta pitää saada sille tasolle, että vasikoiden hyvinvointia heikentävä toiminta estyy. Asian valvomiseksi on helpointa asettaa ikäraja, todettiin. Täsmennettiin, että navan umpeutuminen tulee EU säädöksestä ja on aina joka tapauksessa ehtona. Kuljetuskuntauisuuden ehtona olisi siis, että vasikka on kuljetettaessa vähintään 8 päivän ikäinen ja, että vasikan napa on kuiva. Todettiin, että mitä vanhempi vasikka on kuljetettaessa, sitä kestävämpi se on, mutta samalla tiedetään, että joiltakin maitotiloilta voi olla parempi viedä vasikka pois varhain vasikan hyvinvoinnin näkökulmasta. Elinkeino on sitoutunut siihen, että alle 10 päivän ikäistä vasikkaa ei kuljeteta. Alalle on kuitenkin tullut yrittäjiä, jotka eivät tähän alaikärajaan sitoudu ja kuljettavat alle 10 päivän ikäisiä vasikoita maitotiloilta vasikkakasvattamoihin. Samalla Suomessa on vasikkapula, ja monet maitotilat haluavat alle 10 päivän ikäiset vasikat pois tilalta. Maitotiloista osan rakenne on sellainen, että sinne syntyvistä vasikoista halutaan mahdollisimman nopeasti eroon. Todettiin, että asia ei tule vain lainsäädäntöä muuttamalla kuntoon. Yhdenmukaisuus lain kannalta on kuitenkin hyvä, toisaalta elinkeinon vapaaehtoiset toimet ovat tehokkaita. Vasikoiden kuljetuksen alaikäraja nähtiin siis neuvottelukunnassa hyvänä yhtenäisen toiminnan ja valvonnan kannalta.

7. Tuotantoeläinlajien positiivilista ja vesipuhveli

Asia siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

8. Lausunto turkiseläinten suojelun asetuksesta

Asia siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

9. Kanin käyttäytymistarpeiden taulukointi

Asia siirrettiin seuraavaan kokoukseen.

10. Muut asiat

Muita asioita ei ollut.

11. Seuraavan kokouksen, 12.11.2020, asialista

Seuraavan kokouksen asialistalle otetaan tässä kokouksessa käsittelemättä jääneet kohdat 7.-9. Lisäksi päätettiin kuulla ulkopuolisia asiantuntijoita ja keskustella karjuporsaiden kastraatiosta luopumisesta. Ulkopuolisiksi asiantuntijoiksi pyydetään Olli Peltoniemi Helsingin yliopistosta ja Taneli Tirkkonen arialta.

12. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja päätti kokouksen klo 14:47.

Helsingissä 12.11.2020

Olli Ruoho
Puheenjohtaja
Liite

Satu Raussi
sihteeri

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 4

Kokous 4/2020

Esityslista

Aika 3.9.2020, klo 12:30–14:30
Paikka Etäkokous, Microsoft Teams
Jakelu Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta 4

[Liity Microsoft Teams -kokoukseen](#)

Lisätietoja Teamsista | Kokousasetukset

1. Kokouksen avaus
2. Kokouksen järjestäytyminen
3. Edellisen kokouksen, 4.6.2020, pöytäkirjan hyväksyminen
4. Hyönteisten kasvatusta ja hyvinvointi, *Susanne Heiska ja Miika Tapio, Luonnonvarakeskus*
5. Ajankohtaista maa- ja metsätalousministeriöstä, *Susanna Ahlström, mmm*
6. Vasikoiden kuljetusikä ja kuljetuslain muutos
7. Tuotantoeläinlajien positiivilista ja vesipuhveli
8. Lausunto turkiseläinten suojelun asetuksesta
9. Kanin käyttäytymistarpeiden taulukointi
10. Muut asiat
11. Seuraavan kokouksen, 12.11.2020, asialista
12. Kokouksen päättäminen

Liitteet

- Kokouksen 4.6.2020 pöytäkirja

Linkkejä

Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta Valtioneuvoston hankerekisterissä
<http://valtioneuvosto.fi/hanke?tunnus=MMM015:00/2016>

Valtioneuvoston asetus tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunnasta (330/2009)
<http://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2009/20090330>

Hallituksen esitys eduskunnalle laiksi eläinten hyvinvoinnista ja eräiksi siihen liittyviksi laeiksi HE 154/2018 <https://valtioneuvosto.fi/paatokset/paatos?decisionId=0900908f805da0ad>

Matkalaskupohja <http://mmm.fi/yhteystiedot>

Blogijutut kokouksista Eläinten hyvinvointikeskuksen www.elaintieto.fi sivustolla

Tervetuloa kokoukseen!